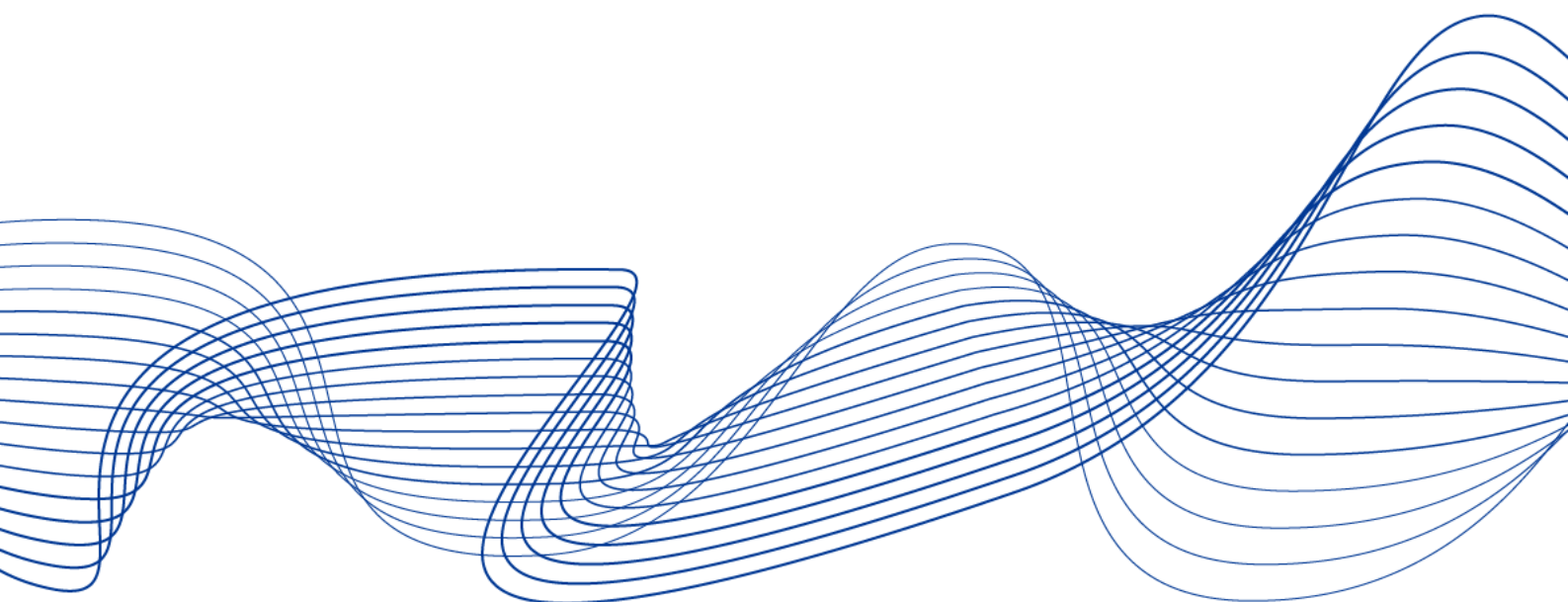

Výročná správa

2016

ESRB
Európsky výbor pre systémové riziká
Európsky systém finančného dohľadu

Obsah

Predslov	2
Zhrnutie	3
Tiráž	6

Predslov

Mario Draghi, predseda Európskeho výboru pre systémové riziká

Dovoľujem si vám predložiť šiestu výročnú správu Európskeho výboru pre systémové riziká (European Systemic Risk Board – ESRB), ktorá hodnotí obdobie od 1. apríla 2016 do 31. marca 2017. V sledovanom období ESRB naďalej pozorne monitoroval citlivé stránky finančného systému Európskej únie (EÚ) a zapájal sa do súvisiacej politickej diskusie. Zameriaval sa predovšetkým na riziká v dvoch hlavných oblastiach. Prvú oblasť predstavujú riziká vyplývajúce z prostredia dlhodobých nízkych úrokových mier. Analýza týchto rizík, ktorú ESRB vypracoval spolu s ECB, bola zverejnená v správe o dôsledkoch nízkych úrokových mier pre makroprudenciálnu politiku. ESRB na základe analýzy okrem iného za jedno z dvoch najzávažnejších rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu v EÚ označil identifikované riziko nedostatkov v súvahách bánk, poisťovní a dôchodkových fondov, ktoré tak postavil na úroveň rizika preceňovania rizikových prémie na svetových

finančných trhoch.

V prípade druhej oblasti ide o riziká súvisiace so sektorom rezidenčných nehnuteľností. Na základe celouijného výhľadového hodnotenia ESRB konštatoval existenciu strednodobých rizík v ôsmich členských štátoch, ktorým vydal príslušné verejné varovania. Okrem toho vydal odporúčanie na doplnenie chýbajúcich údajov v záujme vyššej miery harmonizácie rámca na monitorovanie vývoja na trhoch s rezidenčnými a komerčnými nehnuteľnosťami v EÚ.

Počas sledovaného obdobia tiež ESRB rozšíril svoje kapacity v oblasti monitorovania nebankového sektora. Predovšetkým zverejnil prvé vydanie ročnej monitorovacej správy o tieňovom bankovníctve v EÚ (EU Shadow Banking Monitor), v ktorej poukázal na zdroje systémových rizík a mechanizmy ich stupňovania. V tejto súvislosti ESRB pomáhal usmerniť diskusiu o makroprudenciálnej politike, ktorá by prekračovala hranice bankového sektora, pričom okrem iného načrtnol možné krátkodobé riešenia i dlhodobú stratégiu.

ESRB tiež aktívne podporoval diskusiu v oblasti makroprudenciálnej politiky prostredníctvom viacerých konferencií a seminárov. Predovšetkým v septembri usporiadal svoju prvú výročnú konferenciu, zameranú na nastavenie makroprudenciálnej politiky a niektoré z jej najaktuálnejších tém, napríklad prostredie nízkych úrokových mier, dôsledky povinnosti centrálného zúčtovania v záujme zvýšenia bezpečnosti obchodovania so štandardizovanými mimoburzovými derivátmi a zdanlivý nedostatok bezpečných aktív na trhoch.

Nakoniec by som rád vyjadril poďakovanie guvernérovi Švedskej Riksbank Stefanovi Ingvesovi, ktorý počas posledných šiestich rokov podporoval ESRB ako predseda jeho poradného výboru pre technické otázky (Advisory Technical Committee – ATC). Nový predseda ATC, guvernér írskej centrálnej banky Philip R. Lane, prevezme svoje úlohy od augusta 2017.

Frankfurt nad Mohanom júl 2017

Mario Draghi
predseda ESRB

Zhrnutie

Sledované obdobie sa vyznačovalo pomalým hospodárskym rastom a nízkymi úrokovými mierami, hoci k jeho koncu sa výhľad hospodárskeho vývoja v Európe i vo svete zlepšil. ESRB (spolu s ECB) venoval značné úsilie analýze vplyvu tohto prostredia na finančnú stabilitu v EÚ, pričom zverejnil i správu o dôsledkoch nízkych úrokových mier pre makroprudenciálnu politiku. Vzhľadom na expanziu sektora tieňového bankovníctva v EÚ okrem toho ESRB zintenzívil jeho monitorovanie a zverejnil svoju prvú ročnú monitorovaciu správu o tieňovom bankovníctve (EU Shadow Banking Monitor), v ktorej poukázal na zdroje systémových rizík a mechanizmy ich stupňovania.

ESRB naďalej registroval štyri hlavné riziká ohrozujúce finančnú stabilitu v EÚ: 1) riziko preceňovania rizikových prémie na svetových finančných trhoch, 2) nedostatky v súvahách bánk, poisťovní a dôchodkových fondov, 3) problematiku udržateľnosti dlhu v štátnom a podnikovom sektore a v sektore domácností, a 4) šoky prameniace z nebankových finančných sektorov a riziko kontaminácie širšieho finančného systému. Podobne ako v predchádzajúcej výročnej správe ESRB sa za mimoriadne závažné riziko ohrozujúce finančnú stabilitu aj naďalej považuje prudký obrat globálnych rizikových prémie. Vzhľadom na prostredie pomalého hospodárskeho rastu a nízkych úrokových mier označil ESRB za rovnako závažné riziko i nedostatky v súvahách bánk, poisťovní a dôchodkových fondov.

Popri výkone makroprudenciálneho dohľadu nad finančným systémom EÚ má ESRB tiež právomoc vydávať opodstatnené varovania v prípade zistenia významných systémových rizík. ESRB v rámci tejto právomoci uskutočnil analýzu strednodobých rizík v členských štátoch EÚ súvisiacich so sektorom rezidenčných nehnuteľností, na základe ktorej vydal verejné varovania ôsmim krajinám (Rakúsku, Belgicku, Dánsku, Fínsku, Luxembursku, Holandsku, Švédsku a Spojenému kráľovstvu). Išlo o prvé verejné varovania v histórii ESRB. ESRB zároveň odhalil značné medzery v dostupných údajoch potrebných na analýzu sektora nehnuteľností. Prijal preto odporúčanie na doplnenie chýbajúcich údajov o trhu s nehnuteľnosťami, ktoré má zvýšiť mieru harmonizácie rámca na monitorovanie vývoja na trhoch s rezidenčnými a komerčnými nehnuteľnosťami v EÚ.

Hlavné riziká, ktorá podľa ESRB ohrozujú finančnú stabilitu, boli východiskom nepriaznivých scenárov vývoja v rámci záťažových testov EÚ uskutočnených európskymi orgánmi dohľadu. Počas sledovaného obdobia ESRB vypracoval nepriaznivé scenáre na účely záťažového testu centrálnych zmluvných strán, ktorý uskutočnil Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (European Securities and Markets Authority – ESMA), a na účely záťažového testu fondov dôchodkového poistenia zamestnancov, ktorý uskutočnil Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA). Podrobné informácie o týchto nepriaznivých scenároch sú uvedené v tejto výročnej správe. Podrobnosti o scenároch vývoja, ktoré ESRB zostavil začiatkom roka 2016 na účely záťažového testu bankového sektora uskutočneného Európskym orgánom pre bankovníctvo (European Banking Authority – EBA) a na účely záťažového testu sektora poisťovníctva uskutočneného orgánom EIOPA, sú uvedené vo výročnej správe ESRB za rok 2015.

Hodnotené obdobie bolo zároveň prvým rokom uplatňovania rámca dobrovoľnej reciprocity, ktorý ESRB zaviedol v decembri 2015. V roku 2016 v tomto novom rámci po prvýkrát o reciprocitu dvoch svojich opatrení požiadali Belgicko a Estónsko. Následné odporúčanie na reciprocitu oboch opatrení, ktoré ESRB vydal všetkým členským štátom, v konečnom dôsledku viedlo k značnému zvýšeniu počtu recipročných opatrení v rámci EÚ.

ESRB tiež prispel ku konzultačnému dokumentu Európskej komisie týkajúcej sa revízie rámca makroprudenciálnej politiky EÚ. Vo svojom príspevku zdôraznil, že by mala aj naďalej zostať zachovaná jeho nezávislosť, no zároveň aj jeho úzka previazanosť s ECB. Zároveň sa vyslovil za zachovanie širokej členskej základne generálnej rady a zdôraznil potrebu ucelenosti a jednoduchosti používaného súboru makroprudenciálnych nástrojov. Okrem toho navrhol niekoľko zlepšení konkrétnych nástrojov zameraných na štruktúrnu a cyklickú stránku systémového rizika. ESRB tiež navrhol sprístupnenie nástrojov na potláčanie systémových rizík vyplývajúcich predovšetkým z expozícií v oblasti rezidenčných hypoték tvorcom makroprudenciálnych politik vo všetkých členských štátoch EÚ. Zároveň uznal potrebu vytvorenia právneho rámca makroprudenciálnej politiky, ktorý by prekračoval hranice bankového sektora.

ESRB navyše prispel k formovaniu makroprudenciálneho rámca pre oblasť bankovníctva. Po prvé, Európskemu orgánu pre bankovníctvo poskytol svoje stanoviská k zavedeniu ukazovateľa finančnej páky. Podľa predbežnej analýzy ESRB zatiaľ len málo svedčí o nepriaznivom vplyve tohto ukazovateľa na likviditu trhu. Po druhé, ESRB prispel k pravidelnej správe o cyklickosti kapitálových požiadaviek, ktorej prípravu koordinuje EBA. Správa síce poukázala na niektoré analytické ťažkosti, no priniesla len malé množstvo dôkazov potvrdzujúcich existenciu procyklických účinkov nariadenia a smernice o kapitálových požiadavkách (Capital Requirements Regulation and Directive – CRR/CRD IV). Navrhuje preto zachovanie súčasného rizikového modelu regulačného kapitálu bánk. Po tretie, ESRB poskytol EBA svoje stanoviská k definícii pomeru čistého stabilného financovania (net stable funding ratio – NSFR). NSFR pritom označil za najlepšiu dostupnú nástroj na potláčanie štruktúrnych problémov súvisiacich s transformáciou likvidity a splatnosťou zo strany bánk. Uviedol, že konečným cieľom európskych orgánov by tak malo byť zavedenie racionálnej a zároveň účinnej požiadavky NSFR v rámci EÚ.

ESRB sa podieľal i na vytváraní rámca makroprudenciálnej politiky, ktorá by prekračovala hranice bankového sektora. V júli 2016 zverejnil strategickú štúdiu, v ktorej predstavil možné krátkodobé riešenia i dlhodobú stratégiu zmiernovania rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu vyplývajúcu z nebankového sektora. Počas sledovaného obdobia ESRB pokročil v riešení niektorých z hlavných úloh stanovených v strategickej štúdii. Po prvé, podnikol kroky s cieľom vytvoriť inovatívne makroprudenciálne nástroje zamerané na odstránenie procyklickosti počiatkových marží a zrážok, predovšetkým v súvislosti s transakciami financovania prostredníctvom cenných papierov a s derivátmi. Po druhé, ESRB, najmä účasťou na prebiehajúcich legislatívnych revíziách, vniesol makroprudenciálny pohľad do prudenciálneho dohľadu nad centrálnymi zmluvnými stranami a poisťovňami.

Oproti predchádzajúcemu roku došlo v roku 2016 k výraznému zvýšeniu počtu opatrení, ktoré sa týkajú makroprudenciálnych otázok. Išlo o prvý rok, v ktorom všetky členské štáty stanovovali proticyklickú kapitálovú rezervu štvrťročne a zároveň uskutočnili ročné hodnotenie určovania ostatných systémovo dôležitých inštitúcií a stanovovania ich rezervných sadzieb. V prípade nástrojov, ktoré sa nepodrobujú pravidelnému prehodnocovaniu, prijala makroprudenciálne opatrenia približne polovica členských štátov. Išlo pritom najmä o nástroje, ktoré sa zameriavajú na riziká súvisiace s rezidenčnými nehnuteľnosťami.

ESRB počas sledovaného obdobia pokračoval v sledovaní plnenia svojich predchádzajúcich odporúčaní. Mimoriadne vysokú mieru plnenia zaznamenal v prípade odporúčania ESRB o financovaní úverových inštitúcií. Pokiaľ ide o odporúčanie ESRB o predbežných cieľoch a nástrojoch makroprudenciálnej politiky, z hodnotenia vyplynulo, že odporúčané predbežné ciele sledujú všetky členské štáty a na ich dosiahnutie uplatňujú špecifické makroprudenciálne nástroje. Finalizácia hodnotenia súladu s odporúčaním ESRB o fondoch peňažného trhu bola odložená v záujme zohľadnenia finalizácie nariadenia EÚ o fondoch peňažného trhu.

ESRB v neposlednom rade zorganizoval viacero konferencií a seminárov na rozprúdenie diskusie o makroprudenciálnej politike. Predovšetkým usporiadal svoju prvú výročnú konferenciu, na ktorej účastníci diskutovali o nastavení makroprudenciálnej politiky a o niektorých z jej najaktuálnejších tém, napríklad o prostredí nízkych úrokových mier, dôsledkoch povinnosti centrálného zúčtovania v záujme zvýšenia bezpečnosti obchodovania so štandardizovanými mimoburzovými derivátmi a zdanlivom nedostatku bezpečných aktív.

Tiráž

© Európsky výbor pre systémové riziká 2017

Poštová adresa 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefón +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Všetky práva vyhradené. Šírenie na vzdelávacie a nekomerčné účely je povolené, ak je uvedený zdroj.

Redakčná uzávierka údajov uvedených v tejto správe bola 31. marca 2017.

Toto je skrátená verzia výročnej správy ESRB za rok 2016 obsahujúca predslov a zhrnutie. Úplné znenie je k dispozícii v angličtine, nemčine a španielčine.

ISSN 1977-5253 (online)
ISBN 978-92-95210-31-8 (online)
DOI 10.2849/877285 (online)
Katalógové číslo EÚ DT-AB-17-001-SK-N (online)